

Voedselbos Almere in wording

Genieten van alles wat het bos biedt

In de stad associëren we groen met parken. Een natuurlijk bos, waar bramen snel in de mond gestoken worden, kastanjes en hazelnoten voor het oprapen liggen en waar een rijke vegetatie aan kruiden is, bevindt zich zelden om de hoek. In Almere komt daar verandering in.

▲ Omwonenden worden actief betrokken bij de ontwikkeling van het voedselbos. (foto: Stichting Voedselbosbouw Nederland)

De Eemvallei Zuid wordt een natuurgebied van maar liefst 50 hectare aan de oostkant van Almere. Hier zal je vogels horen fluiten, kunnen hutten gebouwd worden in de natuur en mag je genieten van alles wat het bos te bieden heeft. Meer dan de helft (30 hectare) van deze nieuwe natuur wordt ingericht als een voedselbos waar meer dan twintig soorten eetbare gewassen per hectare te vinden zijn. Marc Bouter is secretaris van de Stichting Voedselbosbouw Nederland: 'In het kader van het programma Nieuwe Natuur van de provincie Flevoland ontwikkelen wij samen met Staatsbosbeheer,

Natuurboerderij Vliervelden en stichting Speelwildernis een uniek bosgebied dat beleefd en geproefd kan worden.'

Het hele jaar eten

Wat een voedselbos onderscheidt is niet alleen de verzameling eetbare bomen en struiken, legt hij uit. 'Teder bos produceert namelijk voedsel. In Almere Oosterwold leggen we gericht een rijke vegetatie aan met eetbare soorten - we werken met vier tot negen vegetatielagen - waardoor er straks het hele jaar door geogst kan worden.' Die 'oogst' komt overigens niet

alleen de mens ten goede. 'We bootsen een natuurlijk bos na dat functioneert als een divers en volwaardig ecosysteem. De planten, dieren, insecten, bacteriën en schimmels zullen een vitale "samenleving" opbouwen die naarmate de tijd verstrijkt steeds rijker wordt en waar we als mens nauwelijks hoeven in te grijpen, omdat het bos zichzelf "beheert".'

Realisatie en participatie

Buiter zegt dat omwonenden en belangstellenden nadrukkelijk bij de plannen betrokken worden. 'De eerste 303 bomen zijn vorig jaar door leerlingen van basisschool de Watertuin gepoot tijdens de Nationale Boomplantdag, maar het eigenlijke startschot geven we komende winter. Vanaf dan is iedereen welkom om ons te helpen tijdens de plantdagen.' Dat zullen er meerdere zijn, want de volledige aanleg van het voedselbos neemt twee tot drie jaar in beslag. Gedurende die tijd zullen er steeds meer planten, struiken en bomen bij komen. 'Dat de aanplant over enkele winters gespreid wordt, komt niet alleen door de omvang van het project, maar ook door de beperkte beschikbaarheid van eetbaar groen. We zoeken naar specifieke soorten die eetbaar en productief zijn.' Dat is niet voor de hand liggend, blijkt als hij verder praat. 'In Europa worden de meeste planten, bomen en struiken gekweekt voor decoratieve doeleinden. De pracht van de bladeren en bloemen is vaak meer leidend dan de ontwikkeling van vruchten.'

'De toevoeging van organische stof verhoogt de sponswerking van de bodem'

Van aanplant naar bos

'We beginnen met het aanbrengen van structuur', vervolgt Buiter. 'Dit doen we door de aanplant van hagen, boomsingels en laanblokken. De bosvakken die zo ontstaan, vullen we met snelgroeiende soorten als populieren, wilgen, iepen, elzen. Hiertussen plaatsen we eetbare soorten. In de "pioniersfase" overheer-

sen onkruiden als distel, brandnetel en veldzuring die de bosvorming stimuleren; doordat ze de bodem verrijken en beschutting bieden aan de jonge aanplant.' Daarna volgt een stabielere fase waarin het jonge bos enthousiast doorgroeit tot het na enkele decennia zijn climaxfase bereikt. 'Gelukkig kunnen we wel veel eerder oogsten. We verwachten na zo'n jaar of drie de eerste vruchten te kunnen plukken. Vanaf dat moment zal het er aangenaam toeven zijn en is er veel gelegenheid voor recreatie en natuur-educatie. Bovendien worden er dan rondleidingen, lezingen en workshops georganiseerd, zodat mensen letterlijk en figuurlijk de smaak te pakken krijgen.'

Klimaatadaptatie

Aan de thema's biodiversiteit, gezond voedsel, bewonersparticipatie, natuureducatie en recreatie, voegt Buiter nog een doel toe. Een doel dat nu hoog op de provinciale en gemeentelijke beleidsagenda's staat. 'Bossen leveren een belangrijke bijdrage aan klimaatadaptatie. De toevoeging van organische stof aan de bodem verhoogt de sponswerking van de bodem. Eén procent extra organische stof in de bodem betekent dat er per hectare 170.000 liter extra water opgevangen kan worden. Ik verwacht dat deze eigenschap een belangrijke extra motivatie wordt om op meer plekken in Nederland voedselbossen aan te leggen.' Ervaringen met andere voedselbossen tonen zijn gelijk aan. In Groesbeek toerden Wouter van Eck en Pieter Jansen tussen 2009 en 2012 een kale maisakker om tot een eetbaar paradijs: Voedselbos Ketelbroek. 'Hier zie je de (herstellende) kracht van de natuur. In een paar jaar tijd is de biodiversiteit enorm toegenomen. Zelfs de afgelopen natte en droge zomers waren geen spelbrekers: Ketelbroek was ook in 2017 en 2018 zeer productief.'

Binnen de Green Deal Voedselbossen bundelen 21 partijen hun kennis en worden de mogelijkheden onderzocht om meer voedselbossen te realiseren. ●

WEBSITES

www.greendeals.nl/green-deals/voedselbossen
www.voedselbosbouw.org/eemvallei-zuid